

Föreningen Experimenterande Svenska Radioamatörer, ESR, lämnar följande genmäle

Av SM7EQL, Bengt Falkenberg

I ett inlägg i QTC nr 3/2014 sidan 50 har ett uppdrag publicerats där SA0AND begär stöd för sina motioner till SSA:s årsmöte 2014. Uppdraget innehåller dels sakfel om ESR:s agerande som vi vill bemöta, dels några missuppfattningar när det gäller hur CEPT och HAREC-systemet egentligen fungerar. En upplysning om amatörradios historia och dess juridiska bas är därför motiverad.

Bakgrund

Amatörradio existerar sedan 1927 därför att den har stöd i internationell lagstiftning, där amatörradiotjänsten har en egen definition i Artikel 1.56 och 1.57 i Internationella Teleunionens (ITU) Radioreglemente [1]. Nationellt tillåts sedan amatörradio via tillämpningsföreskrifter, vilka i Sverige härleds ur Lagen om Elektronisk Kommunikation (LEK) [2] och föreskrifter som är utfärdade av PTS [3].

Inom EU finns ett samarbetsorgan, CEPT, där teleadministrationerna samarbetar om frågor som berör medlemsländerna gemensamt. Svensk representant i CEPT är PTS som deltar i flera av dess arbetsgrupper. Den internationella amatörradiounionen IARU Region 1 har fått observatörsstatus inom CEPT:s arbetsgrupp för amatörradiofrågor ECC RA2. ECC arbetar på EU-kommissionens uppdrag med att harmonisera spektrumfrågor och radiotekniska frågor inom Gemenskapen.

Harmonisering, vilken medger gemensamma certifikatsformer och ömsesidiga godkännanden av certifikat, har blivit en hjärtefråga för den internationella amatörradiorörelsen och IARU Region 1, som efter stora ansträngningar av främst Thormod Bøe LA7OF (SK) fått rekommendationerna T/R 61-01 och T/R 61-02 antagna inom CEPT.

Att uppnå en internationell harmonisering av kraven för amatörradio kan vara den viktigaste enskilda faktorn för att säkra amatörradios framtid.

Den syn som administrationerna som samverkar inom CEPT har på kompetensnivåerna för amatörradio samt om behovet av flera certifikatsklasser kan sammanfattas i följande text, som är ett utdrag av ett ställningstagande från Tyskland [4] vilket blev vägledande för beslut inom RA 2:

"The CEPT Novice Amateur Licence according to ECC/REC/(05)06 is in the CEPT amateur radio licence system now an intermediate level licence, which has a general or standard level for advanced beginners. Furthermore there is now also an even lower Entry Level described in ECC Report 89, which can be applied to implement real beginner licence classes.

By not applying the correct attribution for national licence classes listed in T/R61-01 the ECC/REC/(05)06 and the T/R61-02 will be neglected. We think that it should be tried to further the 3-class CEPT amateur radio licence system by applying correct attribution of national licence classes within this system, since the 3-class system seems to be necessary nowadays."

EU genom CEPT förutsätter och förväntar sig alltså att de nationella nivåerna anpassas för att kunna vara kompatibla mellan olika länder. Man förespråkar dessutom ett system med tre olika licensklasser.

Amatörradiation har således långtgående och unika privilegier som kommer ur att utövarna anses ha en hög kompetensnivå sett i jämförelse till de nivåer som fordras av användare och operatörer inom andra radiotjänster. Dessutom har amatörradiation f.n. dessa privilegier utan kostnad.

Härlett från detta har det dessutom lyckats att få undantag från CE-märkning av radiomateriel vilket annars krävs av R&TTE-direktivet samt underliggande direktiv [5]. Dessa undantag ger radioamatörer en unik rättighet att dels använda modifierad kommersiell utrustning, och dels använda egenkonstruerade och -byggda radiosändare.

Det kan framhållas att användning av radiospektrum för amatörradio är en förmån, inte någon rättighet, i synnerhet i ljuset av det ökade kommersiella trycket på frekvensutrymme. 2,3 GHz-bandet var ett exempel trots att bandet internationellt är utpekad som ett amatörband.

Samverkansgruppen

PTS har 2011 initierat en översyn av hela hanteringen av amatörradio i Sverige, vilken utmynnade i konsekvensutredningen [6]. Denna översyn är härledd ur den ändrade lagstiftning som trädde i kraft 1/7 2011, och där PTS återfick det utpekade ansvaret för amatörradioexaminering.

PTS konsekvensutredning skrevs innan PTS och ESR haft ens underhandskontakter.

I kraft av sin nya roll delegerade PTS 8/12 2011 själva examinationerna och tilldelandet av anropssignaler till ESR, FRO och SSA, under bindande specificerade villkor [7]. Bland delegationsvillkoren återfinns att:

"Det åligger organisationerna att aktivt delta i och verka för att överenskomelser nås i samverkansgruppen".

Samverkansgruppen var den partssammansatta grupp inom vilken arbetet med att, på PTS uppdrag, revidera provfrågebanken skulle utföras. Det av PTS uttalade mandatet för och slutmålet med arbetet var att ta fram nya provfrågor vars bredd motsvarar specifikationen i den senaste revisionen av HAREC inom CEPT-rekommendationen T/R 61-02.

ESR:s agerande i samverkansgruppen

ESR har i remissvar och skrivelser till PTS framhållit att tillämpningen av det harmoniserade amatörradiocertifikatet HAREC även förutsätter en anpassning av examinationsnivåerna och innehållen till de nivåer som rekommendationen och dess tillämpningar föreskriver, och som andra länder tillämpar.

I samband med att arbetet inleddes utförde ESR en vetenskapligt grundad analys av de befintliga provfrågornas bredd och djup vilken dels tillställdes PTS och Samverkansgruppen, dels publicerades i ESR Resonans [8]. ESR anser att analysen visar att den nuvarande examinationen uppfyller inte fullt 1/3 av det kunskapsmått som ställts upp för ett HAREC-certifikat.

Samverkansgruppens uppgift var enligt PTS att ta fram underlag, först som typfrågor och sedan som provfrågor för att kunna utforma kommande examinationer med innehåll och form som uppfyller HAREC. PTS avsåg att ha sista ordet om på vilka sätt denna provfrågebank skulle användas i praktiken. Det ingick inte i Samverkansgruppens uppdrag att utforma utbildningsmaterial eller kursplaner.

HAREC och frågan om fler certifikatsnivåer i framtiden

Det bakomliggande resonemanget för HAREC är att detta ska utgöra den högsta nivån i det harmoniserade certifikatssystemet. Det är alltså inte avsikten att HAREC ska vara någon form av nybörjarcertifikat, utan detta ska istället tillgodoses via instegscertifikat vars innehåll och form reglerats i de två definierade kravnivåerna beskrivna i ECC/REC/(05)06 samt ECC Report 89.

När det gäller tillämpningen av det harmoniserade certifikatssystemet i Sverige så bestämmer PTS detta helt på egen hand. Skulle PTS finna det nödvändigt och lämpligt med olika former av instegscertifikat i Sverige för att harmonisera det svenska regelverket till andra länder så kan detta införas.

Det kan argumenteras om vilken väg som är den rätta när det gäller rekrytering av nya radioamatörer. "Synsätt 1" Om målet endast är kvantitet så kan en låg eller t.o.m. ytterligare sänkt kompetensnivå möjligen vara en framkomlig väg. "Synsätt 2" Ifall det däremot, om den kvalitetsaspekt som utgör grunden för undantagen i EU-direktiven samt bevarandet av amatörradios allmänna status som en egen radiotjänst i ITU-regelverket även ska beaktas, så blir incitament för kompetenshöjning nödvändiga på både kort och lång sikt. ESR arbetar för det senare synsättet.

PTS konsekvensutredning som är föranledd av de nya formuleringarna i LEK har gett möjlighet till delegering av examinationer till flera aktörer. Denna möjlighet ses av PTS både som en ökning av mångfalden och till att flera intressen kan tillgodoses. PTS har i detta fall följt både lagstiftning och rättspraxis.

En ökad mångfald av examinatorer underlättar möjligheterna för nyrekrytering av radioamatörer genom en bredare anliggningsyta mot allmänheten.

Den bristande representationen och legitimiteten inom den internationella amatörradiörörelsen har nyligen självantagits upp av IARU. Där studeras möjligheter för de som f.n. inte representeras av de nationella organisationerna att få sina röster hörda genom att bredda möjligheterna till representation.

Det är dock rimligt att anta att mellanstatliga organ som CEPT och ECC även i fortsättningen kommer att inskränka amatörradios inflytande till den observatörsstatus som IARU Region 1 har.

Slutligen: Amatörradion som grupp och resurs betraktat är numera tyvärr närmast totalt marginaliserad. Den enda realistiska möjlighet som finns kvar till inflytande är att uppträda som en kompetent röst i umgänget med makthavarna. Endast när företrädarna för amatörradion nationellt och internationellt använder kompetenta, seriösa och underbyggda argument finns det några möjligheter till att få behålla något inflytande av slag det vara må. Detta är oberoende av vilken storlek av organisation som företräds.

*ESR Styrelse och interna Provfrågegrupp
genom ESR Ordförande
Bengt Falkenberg, SM7EQL*

Referenser

1. ITU Radio Regulations
<http://life.itu.int/radioclub/rr/frr.htm>
2. Lag om Elektronisk Kommunikation
<http://www.pts.se/sv/Bransch/Regler/Lagar/Lag-om-elektronisk-kommunikation/>
3. PTS föreskrifter
<http://www.pts.se/sv/Bransch/Regler/Foreskrifter/>
4. CEPT Electronic Communications Committee Working Group RA
Input Document Project Team 2 on Radio Amateur Issues Doc. RA2(07)05
5. R&TTE direktivet
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999L0005:SV:HTML>
6. Konsekvensutredning om ändrad hantering av amatörradio
<http://www.pts.se/sv/Dokument/Remisser/2011/Samrad-av-PTS-utredning-om-andrad-hantering-av-amatorradio/>
7. Delegationsbeslut från PTS till ESR med Diarienummer 11-10923, daterat 2011-12-08.
8. Analysen av provfrågorna publicerades i ESR Resonans nr 4 2012.
http://www.esr.se/phocadownload/Resonans/ESR_Resonans_4_2012.pdf
9. Samling av länkar hos PTS exv till CEPT/ECC rapporter
<http://www.pts.se/sv/Privat/Radio/Amatorradio/Regler-och-lankar/>